

Remissvar

Jernkontorets diarienummer: 01/25

Stockholm 11 april 2025

Klimat- och näringslivsdepartementet
Miljöprövningsenheten
Jan-Olof Lundgren
kn.remissvar@regeringskansliet
osman.djibril@regeringskansliet.se

Yttrande över Betänkandet Vindkraft i havet – En övergång till ett auktionssystem (SOU 2024:89), KN2024/02514

Sammanfattning

Jernkontoret tackar för möjligheten att yttra sig om betänkandet Vindkraft i havet – En övergång till ett auktionssystem (SOU 2024:89), och ställer sig positivt till att ett auktionssystem för havsbaserad vind införs. Jernkontoret vill särskilt poängtera följande:

- Jernkontoret stödjer utredningens slutsats att ett auktionssystem för vindkraft bör införas snarast möjligt.
- Ett auktionssystem innebär en övergång från ett prövningsbaserat system till ett planeringsbaserat system, vilket ställer större krav på att regering och myndigheter tar fram underlag och planerar för vilka behov Sverige har av ny elproduktion, vilka förmågor den bör ha och var den bör placeras.
- För att möta industrins och övriga samhällets efterfråga på el till en konkurrenskraftig kostnad är det troligt att havsbaserad vind behöver byggas ut innan ett auktionssystem kan finnas på plats. För att möta detta behov behövs en övergångslösning för projekt som redan har tillstånd.
- Det saknas idag förutsättningar för att bygga havsbaserad vindkraft på kommersiella grunder, varför ett statligt stöd behöver ingå i övergångslösningen.
- Jernkontoret tillstyrker förslagen från utredningen för att underlätta och förenkla miljöprövningen av havsbaserad vindkraft, och påtalar samtidigt att motsvarande förenklingar måste realiseras även efter de eventuella förändringar som sker till följd av miljötillståndsutredningens förslag som nu remissbehandlas.
- En fortsatt utbyggnad av elproduktion under åren fram till 2035 är av yttersta vikt för att det ska finnas en chans till upprätthållen energibalans och konkurrenskraftiga kostnader. Vindkraft på land är det kraftslag som har potential att komma på plats fort och måste ges förutsättningar för detta.

Yttrande

Enligt SKGS uppdaterade analys kommer industrins elbehov att öka med mellan 67 och 83 TWh till 2035. Till det tillkommer en ökad elanvändning i transportsektorn samt datacenter.

Besöksadress
Kungsträdgårdsgatan 10

Telefon
+46 (0)8 679 17 00

E-post
office@jernkontoret.se

Organisationsnr
802001-6237

Postadress
Box 1721, 111 87 Stockholm

Webbplats
www.jernkontoret.se

Det mest kostnadseffektiva sätt att få ny elproduktion på plats i närtid innan dess att ny kärnkraft kan vara på plats, tidigast kring 2035, är att bygga ut den landbaserade vindkraften. Regeringen har föreslagit ett flertal åtgärder för att underlätta för en utbyggnad av landbaserad vind, bland annat ersättning till kommuner motsvarande fastighetsskatten samt ersättning till närboende. Det råder dock stora osäkerheter om den landbaserade vindkraften trots det kan byggas ut i en tillräcklig takt och i synnerhet i södra Sverige.

Enligt preliminära analyser skulle det innebära att det skulle behöva byggas mellan 10–20 TWh havsbaserad vind fram till 2035 för att möta det ökade behovet av el även om landbaserad vind kan byggas ut i nuvarande takt och att en stor andel av denna kan placeras i södra Sverige. Om förutsättningarna för landbaserad vindkraft i södra Sverige (SE3 och SE4) inte tillåter en tillräcklig utbyggnad kan behovet av att bygga havsbaserad vindkraft i södra Sverige vara större än vad som anges ovan.

Jernkontoret välkomnar förslaget om att Sverige, på liknande sätt som övriga europeiska länder, inför ett auktionssystem för havsbaserad vind. Ett auktionssystem möjliggör för staten att i ett tidigt skede i processen hantera och värdera de intressekonflikter som finns. Ett auktionssystem kan med fördel kombineras med riskdelnings och prisgarantier om det behövs.

Ett auktionssystem innebär en övergång från ett prövningsbaserat system till ett planeringsbaserat system. Det ställer därför större krav på att regering och myndigheter tar fram underlag och planerar för vilka behov Sverige har av ny elproduktion, vilka förmågor den bör ha och var den bör placeras. Ett planeringsbaserat system för havsbaserad vind underlättar även för planeringen av det övriga kraftsystemet.

Ett auktionssystem förväntas inte kunna leverera ny havsbaserad vindkraft innan 2035. Om regeringen gör bedömningen att ny havsbaserad vindkraft behövs innan dess att ett auktionsbaserat system kan leverera ny elproduktion behövs en övergångslösning för att möjliggöra utbyggnaden av någon eller några av de befintliga projekten. Jernkontoret anser att alternativ 3 i utredningen "Att ge tillstånd eller tillåtighet till ett lämpligt urval av befintliga projekt och tillhandahålla statlig prissäkring eller liknande åtaganden" är det förslag som kan bidra med en utbyggnad av havsbaserad vind i närtid.

Jernkontoret anser att regeringen:

- Snarast inför ett auktionssystem för havsbaserad vind.
- Ger lämplig myndighet(er) i uppdrag att utreda om och i så fall hur stora volymer havsbaserad vind som behöver byggas ut för att säkra konkurrenskraftiga elkostnader i hela Sverige.
- Utreda hur en övergångslösning för befintliga havsvindsprojekt ska utformas inklusive riskdelning och prissäkring.

Parallellt med utformningen av ett auktionssystem för havsbaserad vind och en övergångslösning för befintliga projekt behöver arbetet med att ta bort hinder för övriga fossilfria kraftslag fortsätta, inte minst kärnkraft, landbaserad vind, vattenkraft och kraftvärme.

Jernkontoret stöder även remissvaret från SKGS.

Jernkontoret

Annika Roos
Verkställande direktör

Pär Hermerén
Handläggare

